

Aveit Breih-Izél...

DIHUNAMB!

Dastumaden deuviziek

GROEIT

Aveit Breihiz er Morbihan

Renér :

ANDRÉU MELLAG

Pen-skriüagnour :

LOEIZ HERRIEU

Labourér-doar

Prizieu :

UN NIVÉREN .....

Deu Vlack

UR BLÉAD.....

Dek Blank

Kas en argant ha rah er goulenneu, eit hum gomenandein pé eit en devout nivérenneu agen dastumaden, d'ANDRÉU MELLAG, 58, ru er Porh, én Oriant.

Kas el labourieu hag el lihérieu e sél er peh e lakér én dastumaden, de LOEIZ HERRIEU, ér Gobkér Penboret Kaudan (Morbihan).

(Dihuennet é admollein ha troein er peh e gavér é DIHUNAMB)

ROL

er girieu diés de gonpren hag e gavér én nivéren men

(Er girieu ne gavér ket amen e zou é rol er pemp nivéren ketan)

BREIN-BOUID = bon à rien.	KOUNAR = rage.
CHEM-FRÉH = cueille-fruit.	LEICH = imbécile.
DIOVÉR = se priver.	STAGADEN = supplément.
FIDORIEN = conte, fable.	TAKAD = lampée.
GOASKEL = pressoir.	ZOUREIN = surmonter, dépasser.
KEVELEN = journal. (de KE-VEL = nouvelle).	

ALIEU MAT

Eit pellat el logod hag er rahed

Mar fal d'oh skarheïn el logod hag er rahed er méz a hou ti ne hues nameit tapein é biu deu pé tri benak anehé. A pe veint tapet d'oh, keméret ind get ur huiltan ha soubet ind en ur podad kouiltron betag ou goug. Lausket ind nezé de rídek ; er vlaz anehé e lakou ol ou hansorted de déheïn kuit ne vou ket pèl.

Pedeïn e hramb ol hun lénerion de vonet de breineïn ou zreu én tiér-guerh e zou embannet é DIHUNAMB.

N'ou des nameit mont d'én tiér-sé a berh DIHUNAMB ha sur e veint digeméret ha chervijet mat.

TI ER CHEMINAL BRAS

(Sahet a houde er hie 1872)

Ol en dud a ziar er méz e ia de breneïn ou zreu de di er vredér

CORBIERRE

Ru Hoche (étal kazern er Soudarded) ÉN ORIENT

Kaveïn e hrér inou : GUSKEMANTEU A BEP SORT : Mihéraj, Gloanaj sei, lién koarh ha koton, gloan mévinoz ha molton, flanel, jiletén-jiboés, chalen ; MERSEREH, VELOUZ ; Pla, gloan ha ran eit guléïen ; ha kement danné e zou.

Ti Corbierre e huerh DANNÉ AG ER HETAN eit gobér guskemanteu giz er vro ha neoah e vé MARHADMATOH en treu inou eit é leh aral Er guellan digemér e hrér ag en ol.

TUD EN TI E GONZ BRÉHONÉ

KONZEU FUR

Eit gobér chistr mat

Eit gobér chistr mat é ma ret de getan pen kemér avaleu mat. Pep kornad bro en des hé sordeu avaleu, ha kement den e hra chistr-ezeli gouiet peh sord avaleu é er ré huellan d'hobér chistr en é gornad. Ne gonzeïn ket enta ag en dra-zé d'oh.

Mes treu aral e zou hoah rékis. Red é gouiet cherrein en avaleu hag ou goarn ; rak nen dé ket erhoalh en devout avaleu mat ; ma ne vé ket groeit un implé mat anehé, er chistr ne vou tam erbet guél eit en hani e vehé groeit get avaleu falloh.

Erauk héjal en avaleu, red è sellet mar deint anvé : mar distagant és doh er hoed ha mar taulant ur frond huék, nezé hui hel laret e ma arriü er hours d'ou cherrein.

Eit distag en avaleu ne hues nezé nameit héjal kriü er barreu er ré ihuélan ketan. Unanigeu e chom perpet ér huéen : er ré-zé e zeli bout distaget get ur cher-fréh ha ne pas get ur berchen, èl ma vé groeit liésan én hur bro. Nen des nitra hag e hra kement a zroug d'er gué avaleu èl er perchenneu-sé. Drailleïn e hrér geté un nivér bras a vronsenneu peré ne vleueint ket anehé er blé arlerh. Ur cher-fréh ne goust ket kalz a dra hag er havoet e hrér de breneïn é kement kér e zou.

Nen dé ket mat eñé héjal en avaleu a pe vent glub get er glau pé get er gloéh ; rak, a pe vent glub elsé, ind e hel tuémeïn én ou bern ha breineïn fonaploh.

Chetu héjet en avaleu. Bremen é ma ret diforh er fréh ; rak ne faut ket ou lakat kej-mej, en avaleu abret get en avaleu devéhat ; er ré huerü get er ré douz pé get er ré trenk ; nag er fréh iah get er ré breïn. Pep rumad e zeli bout lakeit a kosté. Gelleïn e hrér ou lakat rah er memes bern mar bé karet, mes ne faut ket ankoé-hat a lakat un dizparti étrézé.

Ha bremen é peh tachad pakeïn er bern avaleu ? Nen dé ket diés kavet léh dehon, e larou éleïh a dud d'eïn ; nen des nameit

displég un nebed plouz ér horn ag er lér ha turel en avaleu arnehé. Goudé pe vé cherret rah en avaleu e vé groñnet er bern get un nebed féchenneu drein pé lann, ha chetu !...

— Gellein e hrér gobér guél, me mignoned. N'ankoçhetket penaus en avaleu, ur huéh men deint distaget doh er bar e houlen bout lamet a zidan en amzér mar fal d'er labourér tennin anehé chistr ag er hetan. Kalz a beizanted, m'er gouï erhoalh, e lar é ma fido-rienneu rah en treu-sé, hag ind e gav guél lézel ou avaleu édan er seih-amzér ; mes en dra-zé ne vir ket é ma er geu geté. Aprovet é bet liés en dra-zé, ha guélet e zou bet penaus en avaleu er ré e vé goleit e hra perpet guél chistr eit er ré e vé lézet édan en amzér.

Mar gellenta, lakeit hous avaleu én ul lér ma veint goarantet doh er glau ha doh en hiaul. Nen dé ket diés na kir eùé seüel un tam kardi eit lakat en avaleu. Adrest en tachad e hues choçjet eit gobér hou pern avalu saüet ur hardi skan get posteu koed ; goleit ean get lién kouiltronet ha doh er hostéieu anehon tachet tostad, pe planch distér aral, en ur lézel ledanded un dorn étré peb unan anehé, eit ma kerhou en ér muian guellan étré hou fréh. Groet nezé ul léren séh get pri, édan er hardi zé, hag é vou prest hou treu de zigemer hou pléiad avaleu.

Inou hou fréh hum hoarnou mat, ne veint ket dizolhet d'er glau na losket d'en hiaul. Ér erhoalh e arriüou geté eùé ha ne veint ket kousiet él pe vehent bet él lér ; rak, hemb laret nitra nameit mat a mem bredér er beizanted, m'em es guélet meur a unan anehé é hobér chistr sort ne garezen ket ivet anehon !

Revé en akustumans, ar er mézeu é vé malet en avaleu goudé koén. Epad en dé é vér ér park é labourat ; ret mat e vé enta hum zigol d'en noz ar er chistr. Ia ; mes pe vé arriü en noz, ne vé ket mui guélet forh kaer, hag él ma vé karget er sklisenneu get paleu, aveit monet fonaploh, és é konpren penaus é ha meur a velüeden, meur a vuhigen ha, liés mat, meur a doseg d'er velin. Doar e stag eùé doh en avaleu e vé én dan ha rah en dra zé e vé malet hag e ia d'hober chistr...

— Ha bernein e hra, e larou lod : a pe verü er chistr ean e daul rah en treu lous-sé kuit ! Ia, krédet en dra zé. Deustou d'er berü er chistr e hoarn ataü kalz ag en treu lous e vé lakeit abarh. Meur a zén gouiek en des studiet en dra-zé hag en des guélet erhoalh e oé geu juden er ré goh. Pasteur, er medesinour hemb par-sé en des kavet er moian de huellat doher gounar ha de meur a glinüed bras aral, en des aprovet ean memb en dra-zé ha diskoeit splann e vé gelleit cherrein en derhian vras e ivet chistr, pé ivajeu aral kousiet get lusteri. En doujans a gement-sé e zeliéhé

lakat er beizanted de gemér muioh a soursi get ou avaleu ha d'hobér ou chistr mistoh pé mist bamdè.

Red é enta ma vou kaer en avaleu e vé lakat d'hobér chistr, rak er chistr e zou un ivaj forh tinér ; en distéran tra e hel miret dohton a verüein él ma faut hag er lonned-gourvihan fal, pé mikrobed é zou énon e zour ar er ré mat hag e gas er chistr de gol en ur berrig amzér. Red é eùé ma vou net en treu e chervij de lakat er chistr : er velin, er hoaskel, en troh, er fusteu hag en treu aral e zeli bout golhet mat get deur berüet ha rahct memb mar bé ret.

En ti-chistr ean eùé e zeli bout kanpennet mat, ne zeli bout énon blaz fal erbet. Ne faut ket enta doujein a huennein en diabarh anehon get deur ra a pe vé dobér.

Dopen kement-sé, mar bé louédet pé mar vlaz d'en trenk er koaskel, er fusteu, é ma rekis ou golhein get deur bisulfitet (100 gram bisulfit ra én ur vouteillad deur). Goudé e vé golhet en treu sé get deur sklér.

Nag a labour e larou lod ! Ne spontet ket ; james ne vou ré vist en treu e chervij d'oh ardro er chistr. Mar hou pé bet poén, hou chistr e vou guél, ean hum virou pelloh, ha hui er guerhou ésoh ha kiroh.

ÉR BARH LABOURÉR.

Ur skol labourizion-doar

Digoret e zou é kër Henbont ur skol ar er hetan aveit diskein, él me ma deli, er vichér labourér-doar d'en dud iouank a hur bro. Tri uigent dén iouank e zou déjà ér skol sé ha krédein e hramb e kreskou embér en nivér anehé aveit brasan vat er vro.

El Liperézed ⁽¹⁾

Pe tra merhed mem bro, pe-tra gleu - an la-ret Hues

lakeit én hou chonj zourein ar er bautred Kleù et e hran dré

zé (ne houian mar dé geu ?) E veh guélet li-

és é vont d'en ta - var - neu...

I

Petra, merhed mem bro, petra gleüan laret ?
Hues lakeit én hou chonj zourein ar er bautred ?...
Kleüet e hran dré-zé (ne houian mar dé geu ?)
E veh guélet liés é vont d'en tavarneu...

II

Lod ahanoh, hemb méh, e laka korvadeu,
Hag èl guizi goudé e hourv ér skoselleu !
Get er ré-zé bikin, nann, ne gousiein ket
Me fapér, me géneu na skoarn dén erbet.

III

Mes me hanaù ré ral. é mesk tud a bep stad,
Ha, hemb bout jamés lan, e gar bras ou zakad :
Merhed fur mesk en dud, liperézed tré zé !
Me gonzou d'oh hiniù, mar karet, anehé ?

(1) Kalz a gomenanderion en des goulennet genemb admollein amen sonnen el Liperézed. Chetu hi.

IV

Merhed er beizanted, revé m'em es kleuet,
A pe iant d'en Oriant, en dé perpet séhed ;
Pep sadorn, é tonet d'er gér ag en dachen,
N'hellant pas un davarn hemb glubein ou anchen !

V

Guélet 'm es ind liés 'tremen a vandenueu,
Ha tabut bras geté ar goust ou friedeu ;
Mes dré forh tabutal er gougeu e zizéh :
Ar en davarnouréz tuchant e saüou béh !...

VI

— Arsa, komerézed, mal e vou d'emb merhat,
Mont endro tuchantik de glask beb a dakad ?
Donet e hret genein, mem bé en droiad-men :
Rak perak diové, kir oé en amonen !

VII

— Petra geméret hui, malèch koed ! merhed peur ?
— Èl perpet, komer geh, beb a vlankadig deur...
Hag elsé, hed en hent, gozik é pep chapel,
E ha er bégeu fur de lipat « picherel. »

VIII

Mes dilézamb azé merhed er beizanted,
Rak ne hrant meit dénein, ne houiant hoah ivet !
Kavoet hrér, ém hornad, merhed kalz apertoh ⁽¹⁾ ;
Èl ou goazed é hrant, ind labour doh er hloh ?

IX

Pet kuéh 'm es ind guélet é vont én henteuiér,
Ur chopinig kuhet édan korn ou dantér ;
Eit ou goazed, 'mè-ind, é hant de glah tafia,
Mes mar dé éan er pé, ne ket éan er lipa !

(1) Merhed el labourizion porh.

X

— Pegours enta, komer, e téet hui eùé,
Èl m'e hues grateit d'ein, de dañoat me hafé ?
— Hoar erhoalh 'm es hiniù, komer, de vont genoh...
— Deit enta komér geh, me rei hani fresk d'oh !

XI

Ar en hent é kavant komerézed aral
En devé ind eùé, perpet amzér erhoalh ;
Ha doh ma kerh en treu, tuchant é vou guélet
Er grek hag er chopin é ber amzér hesket.

XII

A di er gomer-sé, èl ma hellet krédein,
E hant de di un al eit achiù hum lañnein ;
Ne ket ur souéh, merhed, ma vé laret dré-zé
E ru pen hou frieu él er roz de viz mé !...

XIII

Kerhet d'ou guél d'anderù e vent 'n hou guléieu,
Dillad ha rah liés tiaz ou zouladeu ;
Rak fautein hra dehé bout fur er holleu-méh
P'arriou ou goazed ér ger ag ou deùéh.

XIV

Mes er hafé kriù-sé e hoari fal droieu :
Er hoazed e zigoéh ou hav ér guléieu !
— Petra e hoal doh oh, keh moez, d'ein mé laret,
Pen dé guir é oh oeit ken abret de gousket ?

XV

Hé hein troeit doh en tré, er choren (a pe hel !)
E reskond ma bet fal, mes penaus é ha guel :
— Un derhien jau, dén peur, em es betpad en dé ;
Biskoah n'em es souffret kement é mem buhé...

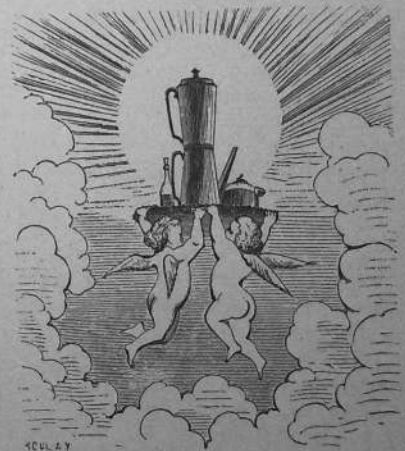
XVI

Ha chetu me leih peur, e kanpennein é bred
E luchennat liés en devéhan gañnet ;
E chanj el liéneu ! é rein bouid d'er pen-moh :
Épad en amzér-sé Alfonsin e ziroh ! !...

XVII

Mes kerkloùs d'ein merhed lezel lod vat a dreu,
Rak get petra arlerh é hrein me sonñenneu ?
Ha dré fort hou tikri (me zouj bras hement-sé !)
Marsé ne gavein ket mestréz erbet goudé !...

LOIEZ HERRIEU.

Karanté el liperézed !...

Er hi ér hoèuen

Alleg. Métr. ♩ : 120

Di - sul é tont ag en o - vren, Di - sul é
 tont ag en o - vren, Saill er hi du, lan - di - ge
 don, Ér pod koè uen, lan - li - ron.

Disul é tont ag en ovren (*diù huéh*)
 Saill er hi du, *landigedon*,
 Ér pod koèuen, *lanliron*.

Arriù er mestr é kreiz en ti, (*d. h.*)
 Hag é houlen, *landigedon*,
 Men ma é gi, *lanliron*.

Er mestr e lar d'er vuguléz : (*d. h.*)
 Krog en é lost, *landigedon*,
 Ten ean ér méz, *lanliron*.

Krog en é lost ha lip é ben ; (*d. h.*)
 Bak... pehed é, *landigedon*,
 Kol er hoèuen, *lanliron*.

— Taüet, er mestr, ne ouilet ket : (*d. h.*)
 Chas du erhoalh, *landigedon*,
 E vou kavet, *lanliron*.

— Chaš' du erhoalh e vou kavet, (*d. h.*)
 Mes ken disket, *landigedon*,
 Ne vehé ket, *lanliron*.

Dastumet get en E. GUILLERM,
 (Kimpér) ha lakeit é brehoneg Guéned.

Sorbien en tarhour-keneu ⁽¹⁾

Tarhour-keneu ha meliner
E zou pariù mar chom rè gaer.
 (Lavar koh)

Cheleuet me zud vat, me ia de laret d'oh perak hag a houdé pegours e hes tarhoured-keneu ar en doar.

En amzér gueharal hur Salvér, e zé mar a huéh de valé ar en doar aveit gouiet penaus e kerhé en treu ér bed-men hag eùé aveit rein guehavé skuir vat d'en dud. Un dé—bezou goal huerse a houdé - ean e zas d'hobér un dro, nepas é Breih-Izél, mes én ur vro aral hag em es ankoéheit hé hanü. Tuem e oé en amzér hag en hiaul e vardellé, ar el lanneuiér léh ma tremené hur Salvér ; goal chuéh e oé, séhet en doé, fetan erbet ne gavé ar é hent, na guéen erbet aveit dichuéh ér hoaskeden. Neoah, ean e huél a ziabél ul lojig é kreiz ul lann. Ean e gemér un tammig kalon hag e ia, pléget ar é vah, betag er lojig-hont. A p'arriù étal en nor, ean e arrest bamet, bamet é kleuet en trouz e zou en diabarh hag é huélet ur voéz, ur bonet ru ar hé fen, é mont hag é tont dré el loj, ur chubelen én hé dorn. Sél guéh ma tremené étal ur boulom e oé azéet ar en uéled, hi e skoé arnehon get hé chubelen. Petra e oé er voéz sé ha perak é oé hi ken arfleuet doh hé goaz ?

Er voéz-sé — Garit hé hanü — en doé ur fal imur, ha hi e hré ur vuhé goal rust d'hé goaz Guillam. Er heh dén-men e oé koh ha maheignet ; n'hellé ket muí labourat anehon. Bamdé é vezé temallet get Garit, pilet liés ha mar a huéh hi er laké de ziovér bouid. Guillam e gavé hir é amzér, hag ean e houlené hamdé ma vehé bet deit en Ankeu d'er hlah, rak chuéh e oé é kleuet kement a drouz hag a safar, hag é andur en tauleu bah ! Liés é laré er béden-men de Zoué : « Men Doué deit enta d'hun klah ha kaset mé pèl doh me moéz atáu. Mar bemb hun deu ér baraouiz, kaset mé d'ur horn ha hi d'er horn aral ; rak n'em bou ket tam plijadur erbet, mar ben étaldi. Kement a safar e vou geti ma parrei doh ein a gleuet kan en éled... »

En dé ma konzán d'oh anehon, é oé atáu Garit golernet :

(1) Tarhour-keneu, spég, pokér-kosd... e zou er memes tra.

temal e hré Guillam rak men doé ivet rè a zeur : « Ne houiet ket enta e ma pèl er fetan, tam brein-bouid ! Ne hret ket hui nitra ; chetu perak ne hues chet truhé doh er réral ; rah el labour e chom genein d'hobér, jamés ne aséet me sekour. Ne houniet ket memb en deur e ivet... » Ol en temallasioneu-sé e goché ar gein er peurkeh Guillam ar un dro get en tauleu chubelen. Hur Salvér e oé étal en nor, é zeu zorn harpet ar é vah. Perderi en doé é houlen deur ; ne fié ket skoein ar er nor. Neoah tagein e hré get er séhet. Ben er fin, ean e harp é vah get en nor benal, ha hi e zigor. Kentéh Garit e rid de gavet en nor, hé chubelen én hé dorn ha hé bonet ru ar hé fen.

-- Petra e fal d'oh hui ? e lar hi get kounar, en ur zigor deulagad spontus.

— Deur ? emé Jézus.

— N'em es chet mé hoar de chervij tuchentil èl oh, e lar hi, kerhet pelloh ha fonnabl pé é ma me chubelen ar hou kein !...

Mes hur Salvér ne spont ket érauk Garit, ean e chom dirakti hag, én ur asten é vréh, ean e lar dehi : « Pen dé guir ne hues chet reit d'ur peur er huérennad deur gourhemennet get en Aviél, adal hiniù, hui e houlennou deur dalhmat, hed hou puhé.

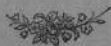
Hui e droei de vout un tarhour-keneu hag e bigosei er gué eit klah hou piùans ha hui griou liés érauk kavet d'ivet. Hag eit ma houiou en ol é oh bet digalon e kevér hou nésan, hou ponet ru e chomou ar hou pen. »

Kentéh Garit e droas de vout ur spég, pé tarhour-keneu, hag en ur grial : *Glaù ! Glaù ! Glaù !* hi e néjas trema hur bro, Breih-Izél, aveit kavet koedeu kloar ; rak er léhieu didrouz e blij bras d'er spég.

Elsé é oé bet kastiet ér bed-men er voéz-sé didruhé é kevér ur peur. Hé goaz e varüas get er joé bout dijabet anehi hag e ias get hur Salvér d'en Néan.

Pe veet é tremen en ur hoed don benak, cheleuet mat, ha hui e gjeùou liés tauleu poénius, tauleu stank. Ne houlennet ket a beban é ta en trouz-sé : unan benak a ligné Garit e zou azé é hobér penijen...

VEDIG EN ÈVEL.

KEVELLEU

Ur fest kaer

D'en 26 a viz Guenholon e hes bet é borh Langedig ur gouil forh kaer. En dé zé é éredé hun mignon Job Guillerm get Damézél Mari Er Guehenneg.

Ur bam a dud, tud kar ha mignoned, deit a bep korn ag er vro e oé ér fest-sé. Kalz a Vreizhiz vat, Barhed ha réral, en doé hum gaver ino.

En overen éred e zou bet laret dré en E. Guéhenneq, person Ke-
rentreh-en-Oriant hag en éred groeit dré en E. Guéhenneq. kuré é Porh-Loeiz, deu iondr er plah-éred.

Er hasour e oé Iouann Guillerm, a Huidel, kanderù d'en dén iouank, hag er gasouréz Damezél Louiz Naizin, merh mér Berte-
Jamé, kaniterù d'er plah-éred.

Epad deu zé abéh é hes bet korollet meur a droiad dans ha kan-
net meur a soñnen gaer. Pear soñner e oé é son épad en déieu ha
me reskond doh ne vezent ket lausket kalz de zichuéh get en dud
iouank.

Guskemanteq ag er ré gaeran o oé ér fest : er merhed iouank, drest
pep tra, en des diskoeit en déieu-sé nen dé ket hollet modeu er
vro hag é hes hoah kemenérion, kemenérezed ha broderézed e
houi ou michér ar er mézeu. Inour dehé.

Èl rézon nen des bet ér fest-sé nameit korolleu er vro. Nen des
nameit penneu amoed e asé digas é mesk en dud korolleu a véz
vro, èl pe ne vehé ket hur ré ni éleih kaeroh ha jaujaploh

Bourus é bet en treu enta, digemer mat e zou groeit ag en ol, ha
ne grédan ket é vou ankoéheit buan er fest kaer-sé.

Kas e hramb hun gourhemenneu karantéusan d'hun hanlabourér
ha mignon Job Guillerm ha dé voéz ken amiabl ha ken karantéus.
Reveint perpet édan goard Doué ha Sent hur Bro.

Ur peh hoari brehonek

Èl pep plé, *Paulred Sant Guignér*, en des vennet er blé-men hoah
diskoein treu neué d'ou hanbroiz. D'er 17 a huenholon é oé en
hoari e borh Pleuignér.

Boéh er goed hag *Er Hemenér* é hanù er péhieu neué-sé, groeit
get ur Breihad e zou ennou gobér sel faul treu kaer, drest ordinér,
Job er Gléan, pé mar de guel genoh en abad J. Er Bayon a Bleuignér.

Boéh er Goed e zou istoér er Mab Prodik mes un istoér neué,

dishaval gregren doh en hani goh. Er mab prodik deustou d'alieu mat é dud e zilausk é dad hag é vam aveit héli ur plah e zou deit de ben ag er lorbein. Chomel e hra un herrad de viúein er plijadurieu méhusan ; mes un dé ean e goch ér vizér ; ol é vignoned en dilausk en un taul. Nezé, ur voéh, Boéh er Goed, e gonz dehon ag é dud, ag é vro en des kuiteit, hag er voéh-sé er hra konfort dehon hag en ten ag er vouillen.

N'hellan laret nitra ag *Er Hemenér* ; red é bout guélet er peh-sé, ha bout hoarhet geton a vegad, eit gouiet peh ker braù é.

En hoarierion, él perpet, en des hoariet ag er guellan, me larou memb é hant pep plé ar huellat. Inour d'oh, pautred !

Inour eùé d'er merhed iouauk, en damezéléed A. Bayon, M. hag A. Kadoret, en des hoariet eit er getan guéh *Boéh er Goed*, ha se kourret get *Pautred Sant Guignér*, kanderhel er brud mat en des parréz Pleügnér hag er Bleügnériz é Breih-Izél abéh.

Kandalh krevedigeh Broadek Breih

Él em boé laret d'oh, é Kastel-Paul é ma bet groeit er blé-men kandalh K. B. B. Kaer bras é bet er goullieu ino. Ur péh brehonek groeit get er Barh Ab Alor e zou bet hoariet é Kastel-Paul ha deu béh aral, *Jozon er Lagoutér* hag *Alanig er Lühern*, é Kastel Keriann, parréz Sant-Vouga. Biskoah n'em es guélet kement a dud é cheleu doh ur péh-hoari brehonek. Studiet e zou bet e' é épad en déieu-sé ; rak nen dér ket d'er handalh aveit gobér bourusted hemb kin ; klasket e vé drest pep tra peh moiandeu é er ré guellan eit lakat er Vreihiz de vonet arauk, én ur hoarn dalhmat ou spered, ou iez hag ou gizieu kaer.

Breihiz Bro Léon e zihousk fonusoh aveidomb. Hun bredér ag er vro-zé n'ou des chet méh anehé é konz brehoneg ; ind e houi er lén ha memb er skriü, tuchentil er manériu kerklous él er beizanted ; ind hum gleu étrézé ha n'hum lauskant ket de vout goasket get diavézerion digréden, hag en arben a gement-sé, ind e zou eurosoh aveidomb.

Prizieu e zou bet reit eùé d'er ré en des groeit er labourieu kaeran. Chetu amen hanüeu er Guénédis en des bet un dra benak :

En E. Falkerheu, person Pléren, 10 livr eit é huerzen en *I.-V. a Vellém* e oé é *Dihunamb* en devehan guéh ;

En E. abad Maréchal, 5 skouid eit soñnen *Er Metel bras*, e zou é kétan nivéren *Dihunamb*, ha 50 livr eit ur huerzen gaer ;

Er barh Loeiz Herrieu, 40 skouid eit ur péhig hoari *Kerhet de Bariz* ;

Damezél Louiz Er Melinér, a Langedig, 25 livr eit ul lihér é brehoneg ar garanté er Vro hag er brehoneg ;

Er Barh Loeiz Herrieu, 29 livr ; Damezél Anna Roian, ag en Alré, 5 skouid ; en E. Efflam Jakob, ag en Alré, 10 livr, eit bout dastumet tonnieu soñnenneu brehonek ;

En E. abad Moris, à Santéz-Anna, ur médal arem eit bout skriüet buhé ur Sant a Vreih ;

Pautred Sant Gégé, a Bléheneg, ur medal arem eit bout hum gleuet de hoari péhieu brehonek ;

En E. Kelen-Glas, ur seien a inour eit *Soñnen Kolaz*, hag e zou bet mollet é *Dihunamb* ;

Er Barh Loeiz Herrieu e zou bet laket ér méz a briz eit é soñnen *Er Lér neüé*, en hani e zou é kétan nivéren *Dihunamb*.

Él ma huéleef ar er stagaden gallek e zou én nivéren-men, er lod muian ag er labourieu-sé e vo mollet é *Dihunamb*, er blé-men-za.

Kroaz ar Vretoned

Ne hues chet kleuet konz a *Groaz ar Vretoned* ? Nann, merhat. Ama, *Kroaz ar Vretoned* e zou ur gevelen hag e hra é bro Sant-Brieg er peh e hra *Dihunamb* é bro Guénéed pé kentoh, ni asé ni gobér er péh e hra *Kroaz er Bretoned*, rak er gevelen-sé e zou kohoh aveit *Dihunamb*, stankoh e vé mollet ha muioh a vad e hra ér Vro. Ur huéh pep suhun é ha *Kroaz ar Vretoned* de gaz konzeu fur, alieu mat d'hun bredér ag er hornad-sé. Él *Dihunamb*, *Kroaz ar Vretoned* e zou é brehoneg ag ur pen d'en al. Ur Breihad guirion, un dén kalonek mar des, e zalh er gevelen-se én hé saü, en E. Vallé. Eit gobér muioh a vad, hun mignon en E. Vallé en des braseit é gevelen ag en hantér ; mes kement-sé e goust argant dehon.

Eit mont de ben, ean e houlen argant ha komenanderion. Lénerion *Dihunamb*, hag é vé perpet ken lark a pe vé red gobér un dra benak eit adseüel hun Fé ha hur Bro, en dou chonj a *Groaz ar Vretoned*. Mar déliamb sekour er gevelenneu gallek e zou doh hun dihuen, ni zeli sekour muioh hoah er ré brehonek.

Priz ur gomenand blé de *Groaz ar Vretoned* e zou 16 réal. Kas en argant hag er homenandeu d'en E. F. Vallé ; ru Sant-Bened, é Sant-Brieg, pé de vureü *Dihunamb*.

Gouil er ré treménet⁽¹⁾

Ar don : GUERZEN EN INEANNEU

I

Gouil en ol Sent e dreméné
En dareu hag el leüné,
El leüné get ol er Sent,
En dareu ar bé er herent.

II

Ag en anderù betag en noz
Er hlehiér e son hemb renoz ;
Eit en Inéanneu treménet
Kanveu er marù ou des soñnet.

III

Ou boéh ankinet e laré :
— « Kerent, amied, get truhé,
« Get truhé n'hun ankoéhet ket,
« Distañnet hun poénieu kalet. »

IV

Deit é en noz, en noz tiöel,
Er hoeden é huéh en aüel,
En aüel ien ha hivourdu
Haval doh klemmeu truhéus.

V

E kreiz en amzér divalaù
Boéh er hlehiér a lar ataù :
— « Hoah ur beden, kerent, broiz,
« Kaset ni bean d'er baraouiz. »

VI

Duhont, én ur gér ar er méz,
Tolpet dirak limaj en Groéz,
Ol un tiegeh eit en Enan
E lar ur bédén devéhan.

VII

É korn en ti, ar hé deuhlin,
Loeizon er vatéh, get ankin,
Get ankin e bed, e huanñad ;
Kollét hé des ha mam ha tad.

VIII

— « Ahoel, e lar hi, p'em behé
« Argant kement el a druhé,
« Aveit me zad é lakehen
« Hag eit mam geh un overen. »

IX

Mestr en tiegeh en des kleuet
Ha de Loeizon en des laret :
« Me ra d'ohurgopr a gant skouid
« Kent arhoah vitin de hounid.

X

« Me rei d'oh kant skouid eur
« Kant skouid én eur aveit hou
« De greiz-noz mar karet monet
« De bedein ar zoar er véred ;

XI

« De bedein ar en doar santél
« Ha de gemér ag er garnél,
« Relegeu unan treménet ;
« D'em zi en ou digaseet. »

XII

Loeizon get skont en des krénet,
Neoah, aben hé des chonjet :
« Hantér kant skouid e ziforhein
« De bedein Doué en ou lakein. »

XIII

Kentéh, sin er groéz hé des
Ha hé unan-gaer é ma oeit
Hé unan-gaer én noz tiöel
De glask relegeu d'er garnél.

XIV

Kaer hé des sellet a bep tu,
Nitra ne spurmant én noz du ;
Nitra ne huél én tiölded,
Spontailleu du, ne larant ket.

XV

En noz tiöel a pe cheleu,
Duhont ar en hent hi e gleu
El kar en Ankeu é tostet
Ha tud ar é lerh a vostad.

XVI

Adrest hé fen, get en aüel,
En dél e grén el diüaskel,
El diüaskel en inéanneu
E houlen geti pédenneu.

XVII

Rr geh Loeizon e zou skontet,
Kemér e hra hé chapelet,
Hé chapelet épad en hent
Eit er ré varù, eit hé herent.

XVIII

Er véred el ma teuhliné
En érieu én tour e soñné ;
Tauleu kreiz-noz én hé halon
El kanveu er marù e zason.

XIX

Hé fen pléget aben d'en doar
Hag hé deulagad lan a zar,
Eit en inéanneu treménet
Un ér abéh hé des pedet.

XX

Ken kuitat er véred santél,
Monet e hra bet er garnél,
Er garnél, o tra burhadus !
E hes ur splandér ligernus.

XXI

Aben d'en eskern béniget
Hé bréh a p'hé des astennet,
Divréh, penneu ha kant askorn
E za d'hum lakat én hé dorn.

XXII

Peb unan dehi e laré :
— « Inéan kristen keméret mé,
« Ken éhus é me zourmanteu !
« Reit d'ein lod ag hou pédenneu? »

XXIII

— « Keméret mé, n'em es hañni,
« Hanni, na dén kar nag ami
« De rein hemb kin, un dapen
« Én alézon d'em inéan beur. »

XXIV

Get ankin bras, ur voéh aral
E lar : M'em boé mé gueharal
« Kerent, amied a vostad,
« Bremen é on ankoéheit mat ! »

XXV

Loeizon, é krénein, e gemér
Ur vréh débret get en amzér ;
Kentéh el leüné dousan
E za de véein hé inéan.

XXVI

Ag er véred, hemb eun erbet,
Betag er gér hé des ridet ;
Epad en hent hi e gleuè
Boéhieu é laret : « Trugéré. »

XXVII

Lakeit hé des overenneu,
Laret hé des hir bedenneu ;
Ha, geté, kant ha kant inéan
En des Loeizon kaset d'en Néan.

FANCH BOBELAN.

(1) Er peh e zou ér huerszen-meu e zou digoéhet é parréz Kervignag, chetu guerso amzér.

Dihustelleu er Boulom Uisant

Reskond d'er dishustelleu devéhan a *Zihunamb* :

1. Er hloh a pe soñn eit en overen.
2. Er seill a pe zichen ér puns.
3. Un ui.

* * *

DIHUSTELLEU ARAL

I

Petra e sich dré en ti,
Hemb deulagad na fri ?

II

Deu chifl, deu luem
Deu doul ér memb pen ?

III

Un tonton barbichon,
Ur pochad bleu ar é galon.

(Er reskond d'en dihustelleu-men e vou kavet é *Dihunamb* ben er huéh ketan/.

ER BOULOM UISANT.

Chetu amen hanñeu er Yreihiz hag er Yreihadézed vat en des reit en dorn avañt seùel **DIHUNAMB** :

(*Kandath*)

EN DUCHENTIL :

Er Barh, person Gavr, 20 r. ; Er Galleu, person Kamorh, 8 r. ; Er Garreg, person Kaudan, 20 r. ; abad Gouarin, 8 r. ; abad Martin, a Borh-Loeiz, 8 r. ; R. Saib, Renér Klohdi Breih, 20 r. (*eil donézon* :

D. Er Pradeu, a Garnag, 8 r. ; Kontez Des Plats, a Bloué, 20 r. ; D. Er Boursér, ér Gerneué (Alré), 20 r. ; I. Er Floh, a Langedig, 10 r. ; D. Er Floh, a Langedig, 10 r. ; D. Émeri a Sant-Padern Guéned, 20 r. ; dastumet get en Damezéled A Woltz a Giberén, é kermès Guéned, épad goullieu Arzur Richemont, 4 skouid.

Inour d'er ré zé ha trugéré.

KEVELLEU FRESK

GOULIEU ARZUR III, DUK BREIH

Kér Guéned en des groeit goullieu forh kaer d'en 22 a viz Hénoa¹ aveit inourein Arzur Richemont, ur Breihad kalonek hag en des sekouret gueharal get Jann d'Ark, boutein er Sauzon er méz a Frans hag e oé deit goudé de vout duk hur Bro-ni.

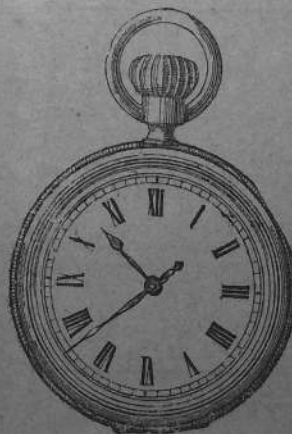
Ur statu e zou sañet dehon ar dachen en ti-a-gér é Guéned. En arben a gement sé, kér Guéned en des vennet gobér goullieu brehonek ag er choéj. Soñneñeu brehonek, péhieu hoari brehonek, hoariet get *Pautred Pleùignér*, ha kalz a dreu kaer aral e oé en dé-zé é kér Guéned.

Loeiz Herrieu en des sañet eue, eit er bobl, ur huerzen én inour de Arzur III. Mollet é beñ at ur follen liuet (get er muzik hag er gallek) ha guerhet e vé peb unan anehé 2 vrank. A pe geméerer dopen dek ar ur dro e vent lausket eit ur blank er péh. Eit en devout anehé skriuet de Loeiz Herrieu, ér Goh-Kér, Kaudan.

É T I L A N G R É E

HORLOJOUR HAG ORFÈBOUR

É korn ru er Porh ha rabin er Bov, ÉN ORIENT

É kavér :

Horlojeu, montreu ha chalen-neu a bep sort. Bizeuiér kaer ha brageriseu aral. Bloukeu giz er vro, ré vrañ giz koh, ha réral giz neüé get hermined, aveit tokeu ha boteu mihér. Boketeu eured.

Eit bout digeméret ha cher-vijet mat, herhel de di Langrée. Inou e pren en dud iouank ou brageriseu.

EN E. LANGRÉE EN DES THER ARAL :

É GUÉNED, 4 ru Billaut.

É KIMPERLÉ, ru er Skollieu. Konzein e hrér brehoneg én ti ér se.

EMBANNEU

Er *linennad* embann e goust 5 plank. Er *bajennad* embann e goust 20 livr : un hanter pajennad 11 livr, hag ur hart pajennad 2 skotid. Eit ur bléad embanneu é vé distaulet ag er hart.

Ti E. Teurtroy, A. AUGEREAU, deit én é léh
15, ru er Fetan (Rue des Fontaines) én **ORIENT**
*E huerh Kiri-Tan, Ronsed-Hoarn, Fusillenneu hag Armaj Aral,
Koutelleu, Antenneu, Bageu, ha Dornézeu dré bétrol*

Kaupen e hra pep tra eit lakat goleu elektrik ha goleuier aral én tier.

Ean e ra alieu mat ha kentélieu aveit nitra d'er ré e brén én é di.

É gardi aveit goarn er Hiri-Tan hag el labouradec e zou ar en Hent neüé (cours Chazelles) étre er gar vras hag er gar vihan.

Tud en ti e gonz brehoneg

ÉN APOTIKÉREH KREIZ KÉR

(Pharmacie Centrale)

(Ti RENOULT, kent)

61, ru er Morbihan (ru en Iliz) ha ru des Colonies én **ORIENT**
dalhet dré en E.

J. BELLEISSUE

APOTIKER AG ER HETAN SKLAS A SKOL VRAS PARIZ
é kaver drammeu, lezeuaj, ha remedeu a bep sort eit en dud hag el lonned. En dud a ziar er méz e ia gozik rah d'en ti zé de glask ou zreu, rak ma vé digeméret mat ha chervijet mat en ol.

En Apotikér e houi konz brehoneg

É TI ER HOUIF GIZ ER VRO
I, MAILLARD
30, ru en Iliz, én **ORIENT**

Hui e gavou kouifeu brodet groeit paré kaer pé dantel brodet a pep sort. Séieu, boneteu ha dillad badéent eit er vugalé vihan Boketeu eured ha seiennu-fest.

TUD EN TI E GONZ BREHONEG

TOKEU BREHONÉK

24 ru des Colonies, én **ORIENT**

A. MINIAOU

Guél ha marhad match eit é léh aral

Er ré e houi mat er brehoneg hag er ré e fal dehé diskein brehoneg er hornadeu aral a Vreih e len

AR VRO

Dastumaden mixiek 14 real e goust er bléad anehi. Renér : F. JAFFRENNOU Kerhaez (Car-; haix) (*Pen-er-Bed*).

En eùehour : Stén **LE BAYON**

Mollet é ti en E. **LE BAYON**, 69, ruer Morbihan, én **Oriant**